

La Manada: entre el masclisme i la psicopatia

Sóc estudiant universitària; tinc divuit anys. Amb un amic hem decidit anar amb cotxe als Sanfermines. Arribem a Pamplona a mitja tarda del dia 6 de juliol de 2016. Busquem un lloc per a poder aparcar i que no hi hagi parquímetre: els estudiants no tenim mai gaires diners. Anem cap al barri antic a prendre unes sangries i després fem via cap a la plaça del Castillo que hi ha música. Cap a quarts de 10 anem al cotxe a menjar uns bocates i tornem de nou a la plaça. Hi ha molt d'ambient. Hem conegut gent de Palència i Castelló i ballem i prenem unes copes junts. Ens intercanviem el telèfon amb un d'ells. Devien ser dos quarts de 2 quan el meu amic em diu que se'n va a dormir al cotxe; està molt cansat, és ell qui ha conduït tot el dia. A mi encara em queda corda i li dic que em quedo. De cop, veig un noi, és el xicot d'una companya de la universitat. El vaig a saludar i parlem una estona. Ja no veig més el grup de Palència. M'he quedat sola. M'assec en un banc. Allà hi ha un altre noi assegut. Em diu: "Joder, quines festasses munten als Sanfermines!". Em pregunta si hi he anat sola i li explico que no, que hi he anat amb un amic que ara mateix està dormint al cotxe. M'explica que ha vingut amb quatre amics més i que també dormiran al cotxe. Em pregunta d'on sóc. De Madrid, li dic. Ells són sevillans. Li pregunto si és del Madrid o del Sevilla. Em diu que del Sevilla i jo li contesto, rient, que potser no ens avindrem gaire. Hi ha un noi davant nostre que ens mira. És amic del sevillà. També venen i se'n van els altres sevillans; no participen de la conversa. Hi ha un moment que m'aixeco per telefonar al noi de Palència. Hi ha tanta fressa que no entenc massa què em diu, tot i que crec que em proposa de quedar per a més tard i veure els 'encierros'. Però jo no conec Pamplona i com que no tinc ningú per continuar la festa crec que el millor que puc fer és anar-me'n a dormir. Dic als sevillans que me'n vaig i ells s'ofereixen per acompanyar-me. Pel camí, els dos nois que anaven davant nostre entren en un hotel i escolto com el recepcionista els diu que no tenen habitacions lliures. És normal que vulguin dormir en un hotel, el cotxe és molt incòmode. No hi ha gaire gent pel carrer. El noi amb qui vaig parlant m'agafa de l'espatlla i després dels malucs. Em sento incòmoda. Els dic que giro cap a l'esquerra per anar cap al cotxe i ells giren amb mi. Estem a l'alçada d'un portal per on acaba d'entrar una dona. Un dels sevillans m'agafa de la mà, em besa a la boca i m'estira cap a dins del portal. El que tinc a l'altra costat també m'estira del braç. "Vamos, vamos", sento que diuen. Em sorprèn la manera en què em fan entrar en el portal, m'estranya, però no penso que pugui passar res de dolent.

Recuerdo la puerta, llegamos al cubículo ese, y fue cuando empecé a sentir más miedo. Me vi rodeada por aquellos cuatro, noté que me quitaban la riñonera, sujetador y me desabrochaban el jersey atado a la cintura. Empecé a sentir más miedo cuando me agarraron de la mandíbula y me acercaron para hacer una felación, y otro me agarraba de la cadera y me bajaba leggins. En ese momento estaba totalmente en shock, no sabía qué hacer, quería que todo pasara rápido y cerré los ojos para no enterarme de nada y que pasara rápido [...]. Cuando estaba en el cubículo, no me daba la cabeza para pensar cómo puedo salir de allí. Me daba igual lo que pasaba. Me sometí para que acabara [...]. Cuando me vi rodeada sentí miedo, no sabía cómo reaccionar y reaccioné sometiéndome”.

Aquesta colla de monstres dels quals no vaig sospitar res, amb qui havia rigut i amb qui em sentia reconfortada perquè m'acompanyaven al cotxe, em van col·locar en la posició del gos i vaig ser penetrada vaginalment i per l'anus mentre m'obligaven a realitzar-los fel·lacions. El gust amarg de fluids i d'excrements em marejava. M'encerclaven mentre es tocaven el penis i s'animaven entre ells reclamant el seu torn. No vaig ser conscient que em filmaven ni que, quan em van deixar allà mig despullada, se m'havien endut el mòbil. L'angoixa que vaig experimentar es barrejava amb un desassossec i un aclaparament tan fort que em vaig quedar com petrificada.

Estaba en shock, y al no encontrar el teléfono (porque mi intención era llamar a mi amigo, que era lo único que tenía en Pamplona), y al verme sola, [...] empecé a llorar muchísimo porque quería ir al coche y necesitaba tranquilizarme. Estaba hundida, y me senté en un banco [...]. Una pareja se acercó y me pidió que no llorara, que estuviera tranquila. Me dijeron qué me pasaba y les dije que me habían robado el teléfono. Entonces me dijeron que no era tan importante. Ahí fue cuando me acuerdo de decirles “han sido ellos”. El valor del móvil me daba igual, pero quería llamar a mi amigo porque era la única persona que tenía en Pamplona, a la que quiero y solo quería decirle que no sabía dónde estaba, pero que viniera a buscarme. Fué cuando me entró toda la impotencia y el miedo, y dije “no tengo ni el móvil”.

*****

El 26 d'abril d'enguany el tribunal de l'Audiència Provincial de Pamplona va dictar sentència sobre el cas de la noia madrilenya que la matinada del 7 de juliol de 2016 va ser agredida brutalment per cinc joves sevillans, autoanomenats la Manada, que havien anat a

Pamplona amb aquesta intenció. Les acusacions i la representació de la víctima reclamaven entre 23 i 25 anys de presó per agressió sexual i violació. Però la sentència els condemna a 9 anys per abús sexual, una multa de 50.000 €, 15 anys sense acostar-se a la víctima i 400 € pel furt del mòbil. Els components de la Manada ja porten dos anys a la presó: es probable que surtin fora d'aquí un any. La sentència, clarament inferior al que les acusacions sol·licitaven, ha generat un fort rebuig social, una barreja d'estupefacció, impotència, indignació i ràbia. Moltes dones, i també homes, han sortit al carrer cridant consignes com “no va ser un abús, va ser una violació!”, “germana, jo sí que et crec”, o “no és no”. Premsa, televisió, xarxes socials, associacions, moviments feministes... han protestat durant dies per expressar el malestar d'una justícia injusta amb les dones. Aquesta sentència humiliant, vexatòria, degradant per a la víctima, ha posat damunt la taula allò que es coneix com la “lògica jurídica”, és a dir, la norma que massa sovint s'aplica als casos d'agressió sexual: quan hi ha hagut violació però la víctima no s'ha resistit, la justícia diu que els fets no són constitutius de violència. Gairebé 2.000 psicòlegs i psiquiatres especialistes en l'atenció a víctimes d'abús sexual i maltractaments han signat una carta adreçada al Ministeri de Justícia en la qual expliquen com “la paralització i el bloqueig són reaccions automàtiques i normals davant el pànic”. Citen la teoria polivagal del psiquiatre Stephen Porges, que explica que “davant d'una amenaça de mort, lesió greu o violència sexual és comuna una resposta d'immobilització amb batecs més lents del cor i una reducció de la sensibilitat al dolor”. El bloqueig és “una forma de reacció del sistema nerviós per intentar sobreviure i minimitzar l'impacte del fet amenaçador”. Per això expressen un rebuig profund i enèrgic de la sentència. El que cal, diuen, és donar suport a la víctima en lloc de criticar-la o sotmetre-la a vigilància, cosa que la re-traumatitza. Reclamen que els informes pericials d'aquests processos judicials es facin amb l'assessorament tècnic de persones expertes.

De la sentència encara resulta més indignant saber que un dels tres magistrats és partidari d'absoldre la Manada perquè considera que les relacions van ser consentides. Ho justifica a partir de l'expressió de la noia en els vídeos gravats pels acusats. Dóna a entendre que la noia hi va estar d'acord. A parer seu no s'aprecia “cap signe de violència, força o brusquedat exercida pels homes sobre la dona. No s'aprecia als vídeos res de diferent a una crua i desinhibida relació sexual, mantinguda entre cinc homes i una dona, en un entorn sòrdid, tronat i inhòspit en què cap d'ells (tampoc la dona) mostra el més mínim signe de pudor, ni davant l'exhibició del seu cos o els seus genitals, ni davant els moviments, postures i actituds que van adoptant”. Continua “en cap de les imatges, percebo en la seva expressió (de la

noia) ni en els seus moviments cap indicatiu d'oposició, rebuig, disgust, fàstic, repugnància, negativa, incomoditat, patiment, por, dolor, descontentament, desconcert o qualsevol altre sentiment semblant". En canvi sí que hi veu "una desinhibició total i actes sexuals explícits en un ambient de gresca i gaudi de tots plegats".

*****

Avui és 1 de maig de 2016. Sóc cordovesa, de Pozoblanco. Tinc 21 anys. Me n'he anat de festa amb uns amics a Torrecampo, un poblet a 20 kilòmetres del meu. Són les 3 de matinada i anem cap a la zona on hi ha les casetes de la fira per beure i ballar una estona. He conegut un noi de Sevilla que ha vingut amb uns amics; un d'ells el conec de vista: és guàrdia civil, treballa al poble. Coquetejo una mica amb el sevillà i cap a les 7 del matí el noi s'ofereix per dur-me al poble. Pujo al cotxe, al seu costat. A partir d'aquí el següent que recordo és que estic nua a la part de darrere el cotxe i el noi em mana que li faci una fel·lació. Jo m'hi nego. Em pega unes quantes vegades a la cara i al braç i finalment em treu de males maneres del cotxe mentre crida que sóc una puta. No tinc present ni que em gravin ni que hi hagi tres nois més a dins del cotxe.

Dos mesos abans de l'agressió sexual de la noia de Madrid, quatre dels cinc membres de la Manada van abusar d'una altra noia i ho van gravar en dos vídeos. D'aquest atac se n'ha tingut constància perquè en un dels telèfons dels agressors, la policia foral de Navarra va trobar dos vídeos on es veu la jove asseguda a la part del darrere d'un cotxe, entre dos dels membres de la Manada. La noia, després de ser agredida i abandonada al carrer va decidir no denunciar el cas. Sí que va fer-se una fotografia dels morats que tenia al cos i que ara figuren al sumari de l'atac. L'informe de la policia de Navarra diu que en la gravació la noia és objecte de "reiterats tocaments a la zona mamària i petons a la boca sense que reaccioni a las activitats d'índole sexual dels acusats que riuen i gesticulen". Al final d'un dels vídeos s'escolta: "Esto es Pozoblanco y esto es la Manada". Els membres de la Manada van enviar els vídeos a dos xats de WhatsApp. José Angel Prenda va gravar els abusos i va escriure en al·lusió a l'estat de la noia que el seu amic "vino de follarse a la bella durmiente". Alguns dels membres dels xats els animen. Un d'ells, astorat perquè la noia està immòbil, els diu: "¿Qué le echasteis a la chavala, burundanga?" Un altre diu: "¿Está muerta o qué?"

Un jutge de Pozoblanco està a punt d'acabar la investigació sobre aquest atac. Considera que no hi va haver violació, per tant els castigaran per un delictes d'abusos sexuals lleus.

*****

Em dic José Àngel Prenda. He nascut l'any 1989 i sóc fill d'un forner. No tinc ni estudis ni feina. Sóc conegut com el Prenda. Estic a la penya sevillista Biris Norte, els ultres del Sevilla Futbol Club. Tinc antecedents per baralles tumultuàries i robatoris amb força. Estava condemnat a dos anys de presó. Sóc el líder de la Manada. Vaig ser jo el primer de conversar amb la noia madrilenya de qui els jutges diuen que vam abusar. Durant el judici vaig ser molt clar: "Que ningú tingui cap dubte que seria el primer de posar-me davant d'un violador". Vaig enviar, però, uns missatges de WhatsApp (que sortosament no van ser admesos a judici) que desmenteixen les paraules anteriors.

Em dic Alfonso J. Cabezuelo. Sóc el més gran del grup. He nascut el 1988. Sóc militar de professió. El meu pare és mecànic i, igual que el Prenda, també sóc membre de la penya sevillista Biris. Tinc antecedents per lesions, baralles tumultuàries i desordre públic. També, igual que el líder del grup, tinc pendent una condemna de dos anys de presó per un delicte de lesions. Sóc el principal inculpat en el cas de l'agressió sexual a Pozoblanco. Porto tatuat amb orgull el lema del grup: "el poder del del lobo reside en la manada".

Em dic Jesús Escudero. Vaig néixer el 1990 i sóc perruquer, estic al negoci familiar. No tinc antecedents penals. Porto tatuada l'empremta d'un llop. L'esfera del meu rellotge, que és molt grossa, va servir perquè la policia m'identifiqués el dia que, amb els de la banda, vam estar amb la noia madrilenya. Es veu que la noia el recordava! Quan vaig declarar al judici vaig plorar al dir-los que odio els violadors; a la meua parella també la van violar quan tenia catorze anys. (Devia fer efecte la meua plorera perquè hi ha hagut un jutge que ens ha anat a favor: es veu que li hauria agradat estar entre nosaltres, ha, ha.)

Em dic Àngel Boza, sóc de l'any 1991. Em diuen el Cachorro perquè sóc el més jove del grup i l'últim d'incorporar-me a la Manada. De cadell no en tinc res. Amb la policia ens coneixem prou bé, perquè acumulo diverses detencions per robatori amb força, conduir sota els efectes de l'alcohol i les drogues i negar-me a passar el test d'estupefaents. Vaig ser jo qui va fer el petó a la noia abans d'entrar al portal i qui la va empènyer cap a dins.

I jo sóc Antonio M. Guerrero, del 1989, guàrdia civil en pràctiques. Vaig gravar sis del set vídeos que es van veure durant el judici i em declaro innocent de l'agressió a la jove madrilenya. Això sí, li vaig robar el mòbil per avarícia. Aquests mesos que he estat a la

presó he estat pare d'una nena. Vaig aprofitar el primer vis-a-vis per deixar embarassada la meua parella: no m'agrada perdre el temps! A la noia madrilenya la vaig gravar amb la intenció de riure una estona i després esborrar-ho. Jo vaig ser qui vaig animar al grup d'anar a les festes de Torrecampo i ara resulta que ens acusen d'abusos a una altra noia.

*****

Els mitjans de comunicació han dit una i una altra vegada que els components de la Manada beuen directament de l'ideari masclista. El *masclisme* és un indicador que suggereix a l'home com cal ser, què ha de pensar i com ha d'actuar per no baixar esglaons dins la piràmide de poder del sistema patriarcal. El masclisme és el conjunt d'idees, actituds i pràctiques basades en una atribució cultural apresada de superioritat de l'home, com a mascle, sobre la dona. En l'aspecte sexual, allò que justifica les accions dels mascles de la Manada és, segurament, el pensament que 'totes les dones són unes putes, amb excepció de la mare i les germanes'. A les germanes cal vigilar-les i, si no van pel bon camí, estomacar-les. També hi ha el pensament que 'a les dones, els que els agrada és ser violades'. El masclista considera que les dones són per utilitzar-les per al propi plaer, sense tenir en compte la seva voluntat. Són objectes.

Tractar l'altra persona com un objecte, sense tenir en compte els seus sentiments o la seva voluntat és, també, un dels trets del psicòpata. Però, a més a més, els *psicòpates* tenen una total absència de sentiments pels altres. Tenen una anestèsia afectiva que fa que no puguin sentir ni amor, ni compassió, ni solidaritat, ni tendresa, ni tan sols sentiments d'amistat. Disposen d'una gran habilitat per detectar les possibles víctimes: busquen persones febles o soles, a les quals manipulen i menteixen. Són transgressors de les normes socials perquè funcionen sense les restriccions que els imposa la consciència. No senten cap mena de culpa sobre allò que han fet. No hi ha cap empatia amb la víctima. Si bé són coneixedors de la diferència entre el bé i el mal, al no tenir remordiments, són incapaços de preocupar-se pels sentiments dels altres. Tenen problemes de conducta en la infància i un bon historial de conductes delictives en la vida adulta. Quant a la sexualitat, solen tenir conductes sexuals promíscues. Com que són incapaços d'estimar, no comparteixen les experiències sexuals amb les seves parelles; ni tan sols senten cap emoció que els porti a desenvolupar un sentit de compromís o lleialtat. Són impulsius, i com que l'avorriment és un altre tret que els caracteritza, sovint exploren aspectes de la sexualitat en què altres persones hi posarien barreres morals o ètiques. En el seu grau extrem, poden agredir i violar (fins i tot matar) a

adults i a infants. Són els psicòpates *agressors sexuals*. Robert Hare explica que la violació és un bon exemple de l'ús insensible i egoista de la violència per part dels psicòpates. Exposa que la meitat dels violadors en sèrie són psicòpates.¹

La major part dels membres de la Manada han tingut problemes amb la justícia. Dos mesos abans d'agredir sexualment la noia de Madrid, van agredir la de Pozoblanco. Quantes dones més hauran agredit que no els han denunciat? Salvador Cardús en un article es preguntava “quina mena d'imaginariis sexuals patològics hi ha darrere de les motivacions que porten un grup d'homes a travessar tota la Península per anar a fer turisme sexual deshumanitzat? En quina mena d'hipocresia moral estan instal·lats aquests individus que els permet tenir unes famílies a qui segur que voldrien protegir de comportaments depredadors com els que ells planifiquen lluny de casa? [...] Una vegada més som davant d'una expressió del mal per al qual costa trobar una explicació raonada i raonable”. Certament, per a la conducta dels psicòpates, no hi ha una explicació raonada i raonable. Al meu parer, Salvador Cardús està fent una definició del mal que molt bé exemplifiquen, amb els seus actes, els psicòpates agressors sexuals.²

Ara que sabem això, podem preguntar-nos: són només uns masculistes, els components de la Manada? O tot fa pensar en personalitats psicopàtiques? De resultes del rebuig social a la sentència de la Manada, el Ministerio de Justicia vol reformar el Codi Penal. Estarà bé que legislin que sempre que hi ha abús sexual, hi ha intimidació i violència cap a la víctima. Però també cal advertir als jutges que tinguin cura d'esbrinar la personalitat dels agressors sexuals si són reincidents. Hauria de ser un dels ítems a valorar a l'hora d'un judici. Si es conclou que són psicòpates, les sentències judicials han de ser molt acurades perquè hi haurà moltes probabilitats de reincidència i, per tant, futures víctimes. Se sap, ara com ara, que aquests trets de personalitat són inflexibles i crònics i no es modifiquen ni per les experiències ni per l'aprenentatge. Tenen mal pronòstic terapèutic.³

---

¹ Veg. Robert D. Hare, *Sin conciencia*

[[http://puntocritico.com/ausajpuntocritico/documentos/Sin%20Conciencia%20\(Psicologia%20del%20Psicopata\)-Robert%20D%20Hare.pdf](http://puntocritico.com/ausajpuntocritico/documentos/Sin%20Conciencia%20(Psicologia%20del%20Psicopata)-Robert%20D%20Hare.pdf)] p. 71.

² Salvador Cardús, «Delicte... i indignitat», *Ara*, 1 de maig del 2018, p. 48.

³ Les referències literals entre cometes d'aquest escrit provenen de les notícies de premsa contemporànies dels fets.